

TGAU CYNLLUN MARCIO

HAF 2018

**TGAU (NEWYDD)
LLENYDDIAETH GYMRAEG - UNED 1
HAEN SYLFAENOL
3010N10-1**

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2018. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgrïptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

TGAU Llenyddiaeth Gymraeg
Uned 1 Haen Sylfaenol Haf 2018
Cynllun Marcio

Tai Unnos gan Iwan Llwyd

Pres y Palmant gan Robat Powell

Cymharu

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Mae defnydd o'r gorffennol a'r presennol yng ngwaith Iwan Llwyd. Mae'n edrych nôl i'r gorffennol ac yn gweld nad oes dim wedi newid mewn gwirionedd rhwng ddoe a heddiw. Mae Robat Powel yn canolbwyntio ar y presennol, ac yn rhoi neges amserol i ni.
- Mae'r ddau ddarn yn pigo ein cydwybod ni, ac yn ein hannog i feddwl mwy am y bobl ddigartref.
- Gweld y sefyllfa o safbwynt y sawl sy'n rhoi y mae Robat Powel. Mae'n mynd â ni trwy'r gwahanol brofiadau, o fod eisiau cadw ein harian yn hunanol, i fod yn rhoi yn y pen draw. Creu darlun o'r hyn y mae'r digartref yn ei wneud i godi tai y mae Iwan Llwyd yn ei wneud.
- Mae *Pres y Palmant* yn canolbwyntio ar unigolyn, 'y llygaid cryf, crwn', ond canolbwyntio ar y digartref yn gyffredinol a wna *Tai Unnos*.
- Mae cyfeiriad at y sêr yn y ddwy gerdd. Sêr ffigurol sydd gan Iwan Llwyd, yn rhoi darlun o'r digartref yn gorfod cysgu allan yn yr awyr agored. Actorion enwog yw sêr Robat Powel, sy'n cyferbynnu'n llwyr gyda sefyllfa'r person digartref.

Tai Unnos

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Cawn olwg ar ddau fath o dŷ yn y gerdd hon. Un math a adeiladwyd yn yr oes o'r blaen i gartrefu pobl dlawd, a'r math arall sy'n cael ei adeiladu yn ein dyddiau ni i'r un pwrpas.
- Darlun o'r gorffennol a gawn ar y cychwyn gyda disgrifiadau o'r cerrig roedd yr hen bobl yn arfer eu defnyddio, a'u bod fel sbwriel.
- Mae'r trosiad 'cŷn a morthwyl y rhewlif', yn ogystal ag yn rhoi darlun o'r graig yn cael ei thorri, hefyd yn awgrym o ba mor galed oedd y gwaith o osod y tŷ at ei gilydd.
- Roedd y cerrig yn edrych fel sbwriel i'r bobl yn yr oes o'r blaen, yn union fel y mae bocsys carbord yn cael eu cyfri'n sbwriel heddiw.
- Gyda'r ailadrodd 'gosod carreg ar garreg', cawn ddarlun o ba mor ofalus y mae'r bobl yn adeiladu'r tŷ, gan ei fod yn mynd i fod yn gartref iddyn nhw am flynyddoedd i ddod.
- Mae yna ymdeimlad o falchder ar ddiwedd y rhan gyntaf wrth i'r adeiladwr '[d]roi llafur yn freuddwyd'.
- Neidiwn i'r presennol yn awr, gyda'r bardd yn rhestru'r llefydd y mae pobl ddigartref yn gwneud eu tai. Mae'r rhain hefyd yn chwilio am ddefnydd i wneud eu tai, ond 'sbwriel' go iawn i'r gweddill ohonon ni yw'r hyn y mae'r rhain yn ei ddefnyddio.
- Er mai 'bocsys carbord blêr' yn unig yw'r rhain, llawer gwannach a llai cadarn na'r 'cerrig llyfnion', maen nhw'n dal yn gartref, ac yn cynnig gwres a lloches.

Pres y Palmant

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Cawn ddarlun o ddyn gydag arian yn ei law ar ddechrau'r gerdd.
- Yna cawn wybod beth mae'n bwriadu'i wneud gyda'r arian, sef mynd i'r sinema i weld *Star Wars*.
- Cyn iddo gyrraedd, mae'n gweld person digartref sy'n cynnig gwerthu'r *Big Issue* iddo. Cawn wybod mai dim ond punt yw'r copi.
- Mae'r dywediad 'pedair allwedd i agor y drws' yn arwyddocaol, oherwydd dyma'r union beth nad oes gan y person digartref. Does ganddo ef ddim un allwedd hyd yn oed.
- Mae'r bardd yn gorfod meddwl yn galed yma. A yw'n mynd i roi punt i'r person digartref am y *Big Issue*? Os yw'n gwneud hyn, yna ni all fynd i'r sinema i weld y ffilm.
- Mae ganddo ddewis. A yw'n mynd i feddwl am y person digartref, neu a yw'n mynd i feddwl amdano ef ei hun?
- Yn y pennill olaf, cawn wybod beth mae'r bardd wedi'i ddewis. Mae'n cerdded adref, heb allu mynd i'r sinema.
- Mae'n teimlo'n falch achos ei fod yn gwybod ei fod wedi llwyddo i roi rhywfaint o gymorth i berson digartref.

Neges

Er eu bod yn cyfeirio at yr un peth, mae neges y ddwy gerdd yn wahanol. Neges cerdd Iwan Llwyd yw nad yw pethau wedi newid o gwbl. Mae pobl yn dal i ddefnyddio sbwriel i adeiladu tai, ond bod y sbwriel sy'n cael ei ddefnyddio dipyn yn wahanol erbyn hyn.

Neges Robat Powel yw y dylen ni fod yn meddwl am y bobl ddigartref ac yn ceisio eu helpu nhw. Pa mor fach bynnag yw'r cymorth rydyn ni'n ei roi, o leiaf y mae'n cynnig rhywfaint o obaith.

Arddull Tai Unnos

Gellir sôn am bwyntiau megis:

Enghraifft	Nodwedd
sbwriel oes yr iâ	Trosiad
carreg ar garreg	Ailadrodd
troi llafur yn freuddwyd	Cyferbyniad
ar lannau traffyrdd...meysydd parcio	Rhestru
rhoi trefn ar sbwriel	Cyferbyniad
blêr	Ansoddair

Arddull Pres y Palmant

Gellir sôn am bwyntiau megis:

Enghraifft	Nodwedd
pres, pres	Ailadrodd
fel aur	Cyffelybiaeth
dyma'r allweddi i ddrws <i>Star Wars</i>	Trosiad
llygaid cryf, crwn yn wag	Ansoddeiriau/cyferbyniad
Fi - neu fe?	Cwestiwn/cyferbyniad
adre...palmant	Cyferbyniad

Mesur

Tai Unnos - Mydr ac odl

Gyda mydr ac odl mae yna batrwm pendant, ac mae hyn yn awgrymu fod yna batrwm i fywyd, a bod pethau'n mynd mewn cylch.

Ceisio cael patrwm i fywyd a wna'r rhai sy'n ceisio 'codi tai' yn *Tai Unnos*. Efallai nad ydyn nhw'n llwyddo yn ôl safonau rhai, ond mae'r gorffennol a'r presennol yn y gerdd yn cynnig darlun o rai sy'n llwyddo i wneud y gorau o'r gwaethaf.

Pres y Palmant – Y Wers Rydd

Mae defnyddio'r wers rydd yn awgrymu nad oes patrwm na threfn i fywyd y person digartref.

31-40	<ul style="list-style-type: none"> • Dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod yn eithaf da addasrwydd ac effeithiolrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol • Dangos ymateb personol eithaf da • Defnyddio dyfyniadau yn addas • Cymharu testunau'n eithaf da • <i>Cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>Arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
21-30	<ul style="list-style-type: none"> • Dangos peth dealltwriaeth o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod ychydig ar addasrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Ymgais i ddefnyddio termau beirniadaeth lenyddol • Dangos peth ymateb personol • Defnyddio dyfyniadau addas • Ymgais i gymharu testunau • <i>Cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>Gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
11-20	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgais i ddangos dealltwriaeth o'r cynnwys a'r neges/thema • Ymgais i drafod addasrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Ymgais i ymateb yn bersonol • Defnyddio ambell ddyfyniad • Peth ymgais i gymharu testunau • <i>Dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>Peth gallu i sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg yn gywir</i>
0-10	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgais i ddangos peth dealltwriaeth o'r cynnwys a'r neges/thema • Cyfeirio at arddull / iaith i greu awyrgylch • Dechrau ymateb yn bersonol • Ymgais i ddefnyddio ambell ddyfyniad • <i>Ymgais at ddilyniant</i> • <i>Gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>